

Näringsdepartementet
Rättssekretariatet
N2018/03490/RS

Ändring av bestämmelserna i jaktförordningen (1987:905) avseende tillåtna jaktmedel

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning i nära anslutning till jaktvapnet tillåts vid jakt efter vildsvin utan tillstånd från länsstyrelsen. Det föreslås också att det förtydligas att förbudet i bilaga 5 till jaktförordningen (1987:905) mot användande av vissa jaktmedel och metoder för fångst eller dödande av däggdjur avser jakt efter de däggdjur som nämns i 10 § andra stycket.

Förslagen i promemorian bygger på varsin hemställan från Lantbrukarnas Riksförbund och Jägarnas Riksförbund.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

2 Författningsförslag

Häri genom föreskrivs i fråga om jaktförordningen (1987:905)

dels att 15 a § och bilaga 5 ska ha följande lydelse,

dels att det införs en ny paragraf, 14 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §

Elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning i nära anslutning till jaktvapnet får användas vid jakt efter vildsvin.

15 a §¹

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta

1. att ett godkänt bekämpningsmedel som avses i 13 § får användas för att döda fåglar som orsakar allvarliga skador eller olägenheter för människors hälsa,

2. om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 §, om det är fråga om annan jakt än som avses i 31 § första stycket,

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta

1. att ett godkänt bekämpningsmedel som avses i 13 § får användas för att döda fåglar som orsakar allvarliga skador eller olägenheter för människors hälsa,

2. om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 §, om det är fråga om annan jakt än som avses i 31 § första stycket.

3. att elektronisk bildförstärkare får användas vid jakt efter vildsvin.

Nuvarande lydelse

Bilaga 5

Förbjudna medel och metoder för fångst och dödande

Icke-selektiva medel

Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av fåglar

- Användning av snaror, lim, krokar, bandspelare och elektriska eller elektroniska anordningar med förmåga att döda eller förlama.
- Användning av blinda eller lemlästade levande fåglar som lockfåglar.
- Användning av artificiella ljuskällor, speglar, anordningar för belysning av målet eller siktanordningar för mörkerskytte vari elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare ingår.
- Användning av sprängämnen.
- Användning av nät eller fällor eller användning av beten som innehåller gift eller bedövningsmedel.
- Användning av halv- eller helautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än två patroner.

Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av däggdjur

- Användning av blinda eller lemlästade djur som levande lockbete.
- Användning av bandspelare.
- Användning av elektriska eller elektroniska anordningar med förmåga att döda eller förlama.
- Användning av artificiella ljuskällor.
- Användning av speglar eller andra bländande anordningar.
- Användning av anordningar för belysning av målet.
- Användning av nattriktmedel med elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare.
- Användning av sprängämnen.
- Användning av nät med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av nät.
- Användning av fällor med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av fällor.
- Användning av gift eller beten som innehåller gift eller bedövningsmedel.
- Gasning eller utrökning.
- Användning av halv- eller helautomatiska vapen med

magasinskapacitet som överstiger två patroner.

Transportmedel

Transportmedel från vilka fångst eller dödande av fåglar inte får ske

- Flygplan och motordrivna fordon.
- Båtar som framförs med högre hastighet än fem kilometer i timmen.

Transportmedel från vilka fångst eller dödande av andra djur än fåglar inte får ske

- Flygplan.
- Motorfordon i rörelse.

Föreslagen lydelse

Bilaga 5

Förbjudna medel och metoder för fångst och dödande

Icke-selektiva medel

Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av fåglar

- Användning av snaror, lim, krokare, bandspelare och elektriska eller elektroniska anordningar med förmåga att döda eller förlama.
- Användning av blinda eller lemlästade levande fåglar som lockfåglar.
- Användning av artificiella ljuskällor, speglar, anordningar för belysning av målet eller siktanordningar för mörkerskytte vari elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare ingår.
- Användning av sprängämnen.
- Användning av nät eller fällor eller användning av beten som innehåller gift eller bedövningsmedel.
- Användning av halv- eller helautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än två patroner.

Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av de däggdjur som avses i 10 § andra stycket

- Användning av blinda eller lemlästade djur som levande lockbete.
- Användning av bandspelare.
- Användning av elektriska eller elektroniska anordningar med förmåga att döda eller förlama.
- Användning av artificiella ljuskällor.
- Användning av speglar eller andra bländande anordningar.
- Användning av anordningar för belysning av målet.
- Användning av nattriktmedel med elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare.
- Användning av sprängämnen.

- Användning av nät med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av nät.
- Användning av fällor med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av fällor.
- Användning av gift eller beten som innehåller gift eller bedövningsmedel.
- Gasning eller utrökning.
- Användning av halv- eller helautomatiska vapen med magasinskapacitet som överstiger två patroner.

Transportmedel

Transportmedel från vilka fångst eller dödande av fåglar inte får ske

- Flygplan och motordrivna fordon.
- Båtar som framförs med högre hastighet än fem kilometer i timmen.

Transportmedel från vilka fångst eller dödande av andra djur än fåglar inte får ske

- Flygplan.
- Motorfordon i rörelse.

3 Lantbrukarnas Riksförbunds och Jägarnas Riksförbunds skrivelser

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Jägarnas Riksförbund (JRF) har i varsin skrivelse föreslagit ändringar i jaktförordningens bestämmelser om jaktmedel. De har anfört att jakten efter vildsvin måste underlättas och effektiviseras på grund av de växande stammarna och de problem dessa medför. För att underlätta jakten efter vildsvin, vilka generellt är nattaktiva, och göra den mer effektiv finns ett behov av att kunna använda bl.a. rörlig belysning. Länsstyrelserna får idag besluta i det enskilda fallet om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 § jaktförordningen om det är fråga om annan jakt än som avses i 31 § första stycket och att elektronisk bildförstärkare får användas vid jakt efter vildsvin (15 a §). Länsstyrelsernas praxis är emellertid inte enhetlig och administrationen tenderar att bli omfattande.

LRF och JRF har också pekat på att jaktförordningen är otydlig när det gäller vilka arter som träffas av förbudet i bilaga 5 mot användande av vissa jaktmedel, bl.a. artificiella ljuskällor, anordningar för belysning av målet och nattributmedel med elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare.

4 Gällande regler om jaktmedel

Enligt 27 § jaktlagen (1987:259) ska jakt bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Endast de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver får användas vid jakt (30 §). Enligt 10 § första stycket jaktförordningen får endast sådana vapen och andra jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas. Naturvårdsverket får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om användning av andra jaktmedel än som följer av förordningen (15 § första stycket). Jaktlagstiftningen är alltså uppbyggd så att endast de jaktmedel som uttryckligen är tillåtna får användas.

I 10 § andra stycket jaktförordningen uppställs ett förbud mot att använda de medel eller metoder som anges i bilaga 5 till förordningen. Förbudet gäller enligt bestämmelsen för vilda fåglar, björn, varg, järv, lo utter, bäver, valar, fladdermöss och annat vilt som har markerats med N, n eller F i artskyddsförordningen (2007:845). Vildsvin ingår inte bland de arter som omfattas av 10 § andra stycket. I bilaga 5 till förordningen räknas ett antal jaktmedel och metoder upp som är förbjudna för fångst eller dödande av *däggdjur*. Bland dessa nämns artificiella ljuskällor, anordningar för belysning av målet och nattriktmedel med elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare.

När det gäller jakt efter vildsvin finns särskilda bestämmelser i jaktförordningen som reglerar när fast belysning får användas (14 §). Vidare får Länsstyrelsen besluta i det enskilda fallet att elektronisk bildförstärkare får användas vid jakt efter vildsvin (15 a § 3). Jakt efter vildsvin får bedrivas dygnet runt under allmän jakttid.

5 Användning av vissa jaktmedel tillåts vid jakt efter vildsvin

Promemorians förslag: Vid jakt efter vildsvin tillåts användning av elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning i nära anslutning till jaktvapnet.

Skälen för promemorians förslag: De växande vildsvinsstammarna innebär stora problem för bl.a. markägare och lantbrukare. Uppskattningsvis finns det för närvarande mellan 200 000 och 300 000 vildsvin i Sverige och avskjutningen har generellt ökat under senare år. Under jaktåret 2016/17 sköts över 100 000 vildsvin. Reglerna för vildsvinsjakt är generösa och jakten kan bedrivas under större delen av året och under dygnets alla timmar. Enligt beräkningar om viltskador i lantbruksgrödor 2014 (JO 16 SM 1502) som Statistiska centralbyrån har gjort på uppdrag av Statens jordbruksverk är vildsvin det djur som orsakar störst skada på alla grödor förutom havre. Av de lantbrukare som odlar spannmål, trindsäd eller oljeväxter hade 37,5 % viltskador på en eller flera

grödor. Totalt förstördes 42 700 ton spannmål av vildsvin 2014. Mot den bakgrunden kan det konstateras att det finns ett stort behov av att underlätta och effektivisera jakten efter vildsvin.

Eftersom vildsvin generellt är nattaktiva skulle användning av elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning bidra till en effektivare jakt efter dem. De nämnda jaktmedlen möjliggör säkrare skott och leder till att fler vildsvin kan fällas under begränsade ljusförhållanden. Användningen av sådana jaktmedel skulle alltså leda till att jakten skulle bli säkrare bl.a. genom att risken för skadeskjutningar skulle minska. Att tillåta användningen av dessa jaktmedel bedöms därför vara förenligt med 27 § jaktlagen enligt vilken jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Den föreslagna ändringen bedöms inte heller strida mot rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) eftersom vildsvin inte omfattas av förbudet i artikel 15 mot användning av vissa icke-selektiva metoder. Mot den bakgrunden bör användning av elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning i nära anslutning till jaktvapnet tillåtas vid jakt efter vildsvin utan krav på tillstånd från länsstyrelsen.

6 Förtydligande av vilka däggdjur som omfattas av förbudet mot användning av vissa jaktmedel och metoder

Promemorians förslag: Det förtydligas att förbudet mot användande av vissa jaktmedel och metoder för fångst eller dödande av däggdjur i bilaga 5 avser jakt efter de däggdjur som nämns i 10 § andra stycket.

Skälen för promemorians förslag: Som LRF och JRF har påpekat är regleringen i jaktförordningen otydlig när det gäller vilka arter som träffas av förbudet mot användande av de jaktmedel som nämns i bilaga 5. Enligt 10 § andra stycket gäller förbudet i bilaga 5 vilda fåglar, björn, varg, järv, lo utter, bäver, valar, fladdermöss och annat vilt som har markerats med N, n eller F i artskyddsförordningen (2007:845). I bilaga 5 anges däremot att de medel och metoder som nämns där är förbjudna för fångst eller dödande av *däggdjur*.

Utgångspunkten i jaktlagstiftningen är som nämnts ovan att endast de jaktmedel som uttryckligen är tillåtna får användas vid jakt. Man kan därför inte motsatsvis dra den slutsatsen att de jaktmedel som omfattas av förbudet i 10 § andra stycket jaktförordningen jämte bilaga 5 är tillåtna vid jakt efter arter som inte omfattas av förbudet. Detta förbud att använda vissa medel och metoder för fångst eller dödande av däggdjur är ett genomförande av artikel 15 i art- och habitatdirektivet. De aktuella bestämmelserna i art- och habitatdirektivet utgör i sin tur EU:s genomförande av Konventionen om skydd av europeiska vilda djur och

växter samt deras naturliga miljö av den 19 september 1979 (Bernkonventionen). I fråga om djur som inte omfattas av artikel 15 i art- och habitatdirektivet utgör förbudet i 10 § andra stycket jämte bilaga 5 i stället ett genomförande av Bernkonventionen.

EU:s medlemsstater och parter till Bernkonventionen är skyldiga att förbjuda användning av alla icke-selektiva metoder som lokalt kan medföra att populationer av en art försvinner eller utsätts för en allvarlig störning, särskilt de metoder (bl.a. artificiella ljuskällor, anordningar för belysning av målet och nattribtmedel med ljusförstärkare eller värmekamera) som förtecknas i bilaga 6 a till direktivet respektive bilaga IV till konventionen.

Förbudet gäller vid fångst eller dödande av vilda djur av de arter som finns förtecknade i bilaga 5 a och i vissa fall i bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet eller bilaga II till Bernkonventionen.

Bestämmelserna i art- och habitatdirektivet, Bernkonventionen eller 10 § andra stycket jaktförordningen innebär alltså endast ett förbud mot att använda de aktuella icke-selektiva jaktmedlen vid jakt efter vissa däggdjursarter, inte samtliga däggdjur.

De däggdjur som räknas upp i 10 § andra stycket jaktförordningen och de däggdjur som har markerats med N, n eller F i artskyddsförordningen omfattas av förbuden som anges i bilaga 5 till jaktförordningen. Av bilaga 5 framgår däremot inte tydligt vilka däggdjursarter som omfattas av förbuden i bilagan. Det finns därför anledning att även i bilaga 5 förtydliga vilka arter som omfattas av förbudet. Detta kan ske genom att det förtydligas i bilaga 5 att de däggdjur som avses i bilagan är de som nämns i 10 § andra stycket.

7 Konsekvenser

Ändringen medför en förenklad administration för länsstyrelserna eftersom de inte längre kommer att pröva ansökningar om tillstånd att använda elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning vid jakt efter vildsvin. För jägarna innebär ändringen att de inte längre kommer att behöva ansöka om tillstånd för att använda dessa jaktmedel vid vildsvinsjakt. Jakten efter vildsvin under nattetid kommer att bli enklare och säkrare vilken kan leda till att fler vildsvin skjuts.

Ändringen förväntas innebära att fler jägare än idag kommer att använda elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning vid jakt efter vildsvin. För miljön innebär detta sannolikt att fler vildsvin än idag kommer att skjutas vilket betyder att skador orsakade av vildsvin på bl.a. grödor kan förväntas minska. Även skador orsakade av vildsvin på betesmarker och slätterängar kan förväntas minska, vilket bidrar till bevarandet och skötseln av dessa marker. Det kan inte uteslutas att jaktmedlen olovligen kan komma att användas vid jakt efter fredat vilt eller på annat sätt som inte är tillåtet. Jakt med otillåtna jaktmedel utgör jaktbrott enligt 43 § 2 jaktlagen. Omfattningen av sådan olovlig användning av de aktuella jaktmedlen bedöms dock inte öka genom att

jaktmedlen blir generellt tillåtna vid jakt efter vildsvin eftersom de aktuella jaktmedlen redan i dag får användas efter tillstånd från länsstyrelsen. Förslaget förväntas i viss mån bidra till att nå miljö kvalitetsmålen *Ett rikt odlingslandskap*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *Levande skogar*.

8 Författningskommentar

Förslag till förordning om ändring i jaktförordningen (1987:905)

14 a §

Paragrafen är ny. Av den följer att elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning får användas vid jakt efter vildsvin utan krav på tillstånd. Med rörlig belysning avses någon typ av lampa, t.ex. en ficklampa, som inte är fast. För bestämmelsens tillämpning krävs att den rörliga belysningen används i nära anslutning till jaktvapnet. Med detta avses att belysningen sitter på själva vapnet eller att jägaren eller någon i jägarens närhet håller i det. Rörlig belysning som inte används i nära anslutning till jaktvapnet, som t.ex. belysning från fordon i rörelse, ljusraketer eller drönare omfattas inte av bestämmelsen. Elektroniska bildförstärkare och bildomvandlare är mörkerkikare vilka i regel fästs på jaktvapnet. En värmekamera är ett termiskt sikte som visar ett måls värmeutstrålning.

15 a §

Paragrafen har ändrats på så sätt att punkt 3 upphävs. Ändringen är en följdändring av att det införts en ny paragraf (14 a §) enligt vilken bl.a. elektroniska bildförstärkare får användas vid jakt efter vildsvin.